

Fem åtgärder för bättre kalvhälsa i dikobesättningar

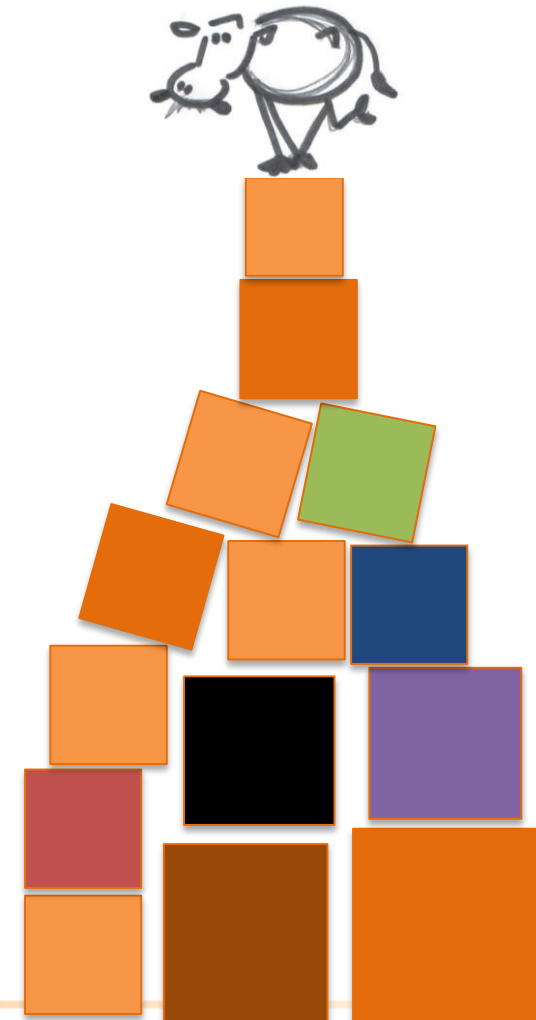
Lena Stengärde
Djurhälsöveterinär
Växa Sverige, Kalmar, Öland,
Vimmerby

VÄXA
S V E R I G E

Mitt bollplank

- Intervjuer 10 besättningar
- 5 veterinärer
- 30-250 kor
- Bruks- och avelsbesättningar
- Korsning och Renras
- Inomhus och utomhuskalvning

5 åtgärder för bättre kalvhälsa i dikobesättningar

 Mål

 Vad tycker ni

 Mina fem åtgärder

 Viktigast

Mål

- En avvand kalv per betäckt diko
- (0,9-0,95 kalvar/betäckt diko och år)
 - Alla ska bli dräktiga (60 dagar 98%)
 - Alla ska kalva med levande kalv
 - Alla ska avvänja levande kalv
- Kalvning vid tänkt tid på året (12månadersintervall)
- Funktionella moderdjur och avelstjur
 - Produktiva moderdjur
 - Rätt inkalvningsålder (Lagom tillväxt)
- Djur till slakt vid rätt tid, i rätt vikt och form

KAP 16/17

Kalvdödlighet

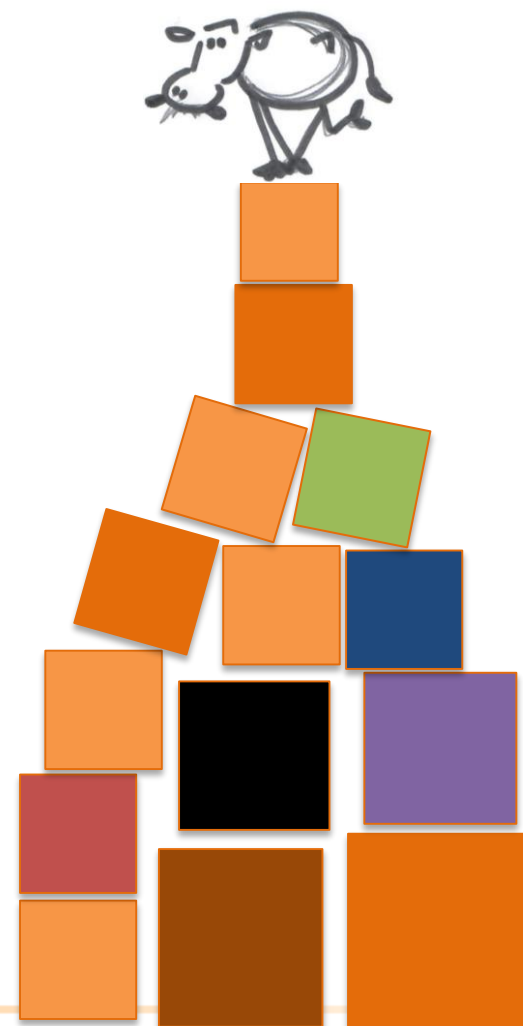
Renrasiga

2,7+1,4=**4,1%**

Korsningar

2,4+1,1=**3,5 %**

Vad tycker ni är viktigast?

Supersvårt!

Allt hänger ihop, vart börjar man?

Lättjobbat
Förberett för att hjälpa till

Hull
Rätt ras
Goda modersegenskaper

Lynne
Rent
Kalvgömma
Torrt

Tomtid
Avelstjur
Lära sig nytt

Kort kalvningsperiod
Lätta kalvningar
Bra tillsyn

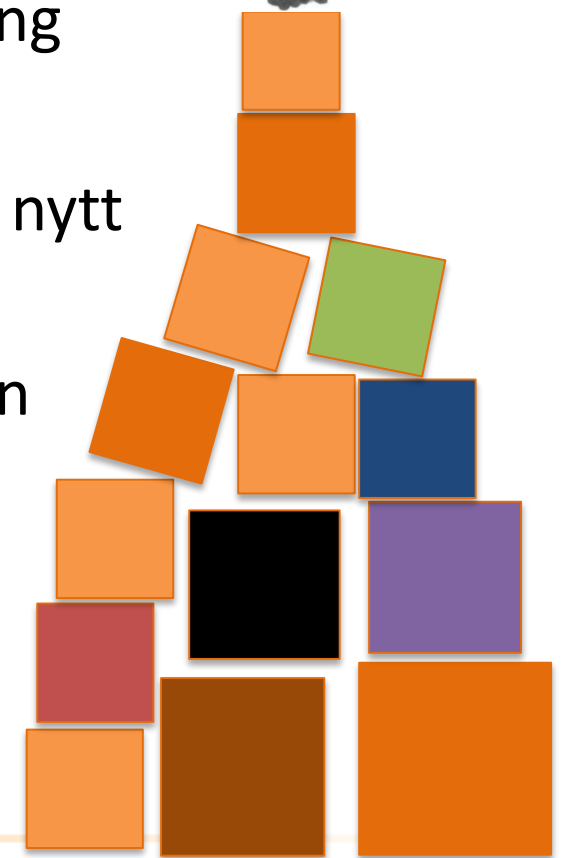
Lagom mjölk
Kalvgömma

Klara sig själva
Väl förberett

Vitaminer o mineraler
Vatten
Foder

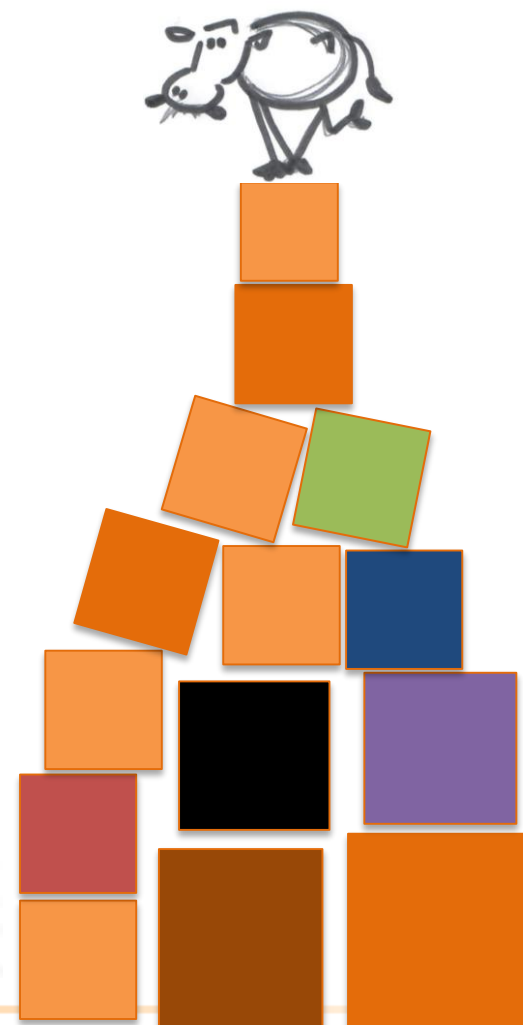

En levande avvand kalv

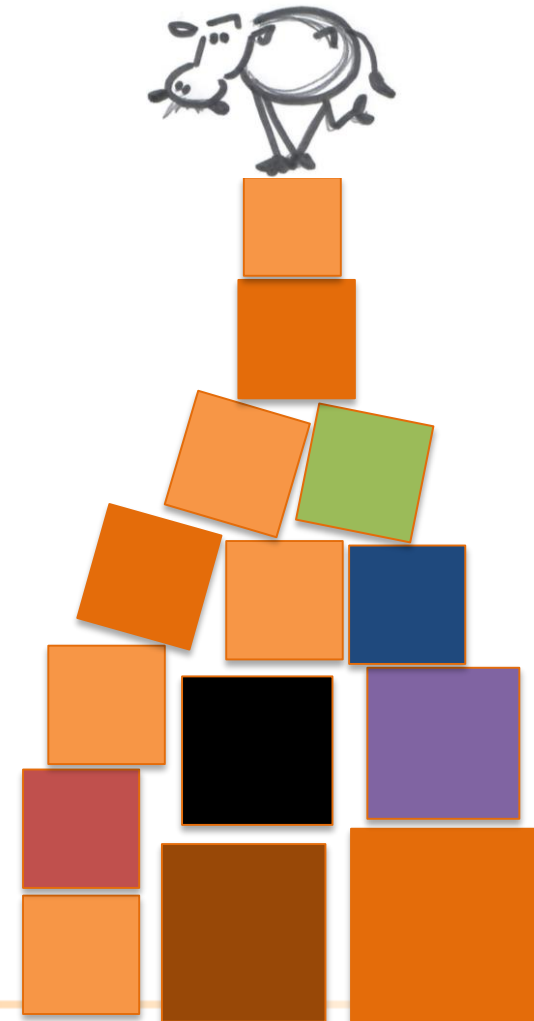

Mina 5

- Tillsyn- Lägga krut på kalvningen
- Råmjölk- Ge kalven bästa möjliga start
- Torrt och rent
- Stressfritt
- Minimera smittspridning

Tillsyn och rätt insats tidigt

Rätt djurskötare

- Rätt djurskötare gör hela skillnaden
- Intresse och kunskap
- Djuröga
- Engagemang
- Gör rätt saker!

Övervakad kalvning

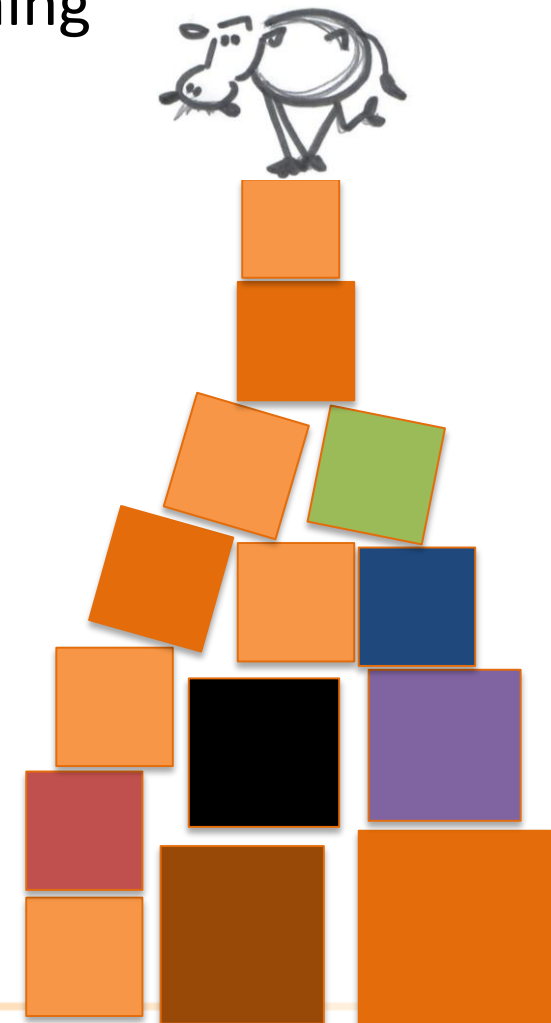
- Kon kalvar i avskildhet om hon kan välja
 - Öppningsfas 2-8 timmar normalt
 - Utdrivningsfas ½-4 timmar Starka krystvärkar
 - Plats
 - Avskild men lättåtkomlig
 - Renaste platsen i stallet!
 - Ren miljö – ren ko – bra råmjölk – frisk kalv
 - Förbered för att hjälpa till
 - Långdragna kalvningar försvagar kalven som dricker mindre råmjölk
 - Kom ihåg kon
-

Hjälp rätt kalvar, hitta de som avviker

- Övervakning
 - Hjälp till i tid- tidigt, minimerar arbetsinsats
 - Ha rutiner- vad som ska göras
 - Planera i förväg och förbered så att det går lätt att hjälpa till
 - Kolla sugreflex
 - Mycket mjölk-juverstudien
-

Råmjölk

- Bra råmjölk tidigt och i tillräcklig mängd- övervakning
- Koll så att de diar
- Koll när de diar- svåra kalvningar
- Råmjölk och immunitet
-

Råmjölk är mer än bara antikroppar!

	RÅMJÖLK	MJÖLK
Fett (g/100g)	6,7	4,0
Protein (g/100 g)	14,0	3,1
Immunoglobulin (g/100 g)*	5,5-6,8	0,09
Laktos (g/100g)	2,7	5,0
Vitamin A (µg/g fett)*	48-52	8
Vitamin D (µg/g fett)*	0,9-1,8	0,6
Vitamin E (µg/g fett)*	100-150	20
Tiamin (µg/100g)*	60-100	40
Järn (mg/100g)*	0,20	0,01-0,07
Kalcium (g/100g)	0,26	0,13
Fosfor* (g/100g)	0,24	0,11
Selen (µg/l)**	29-45	15

Foley & Otterby, 1978

*Roy et al. 1970

**Pavlata et al. 2004

Faktorer som påverkar kalvens upptag

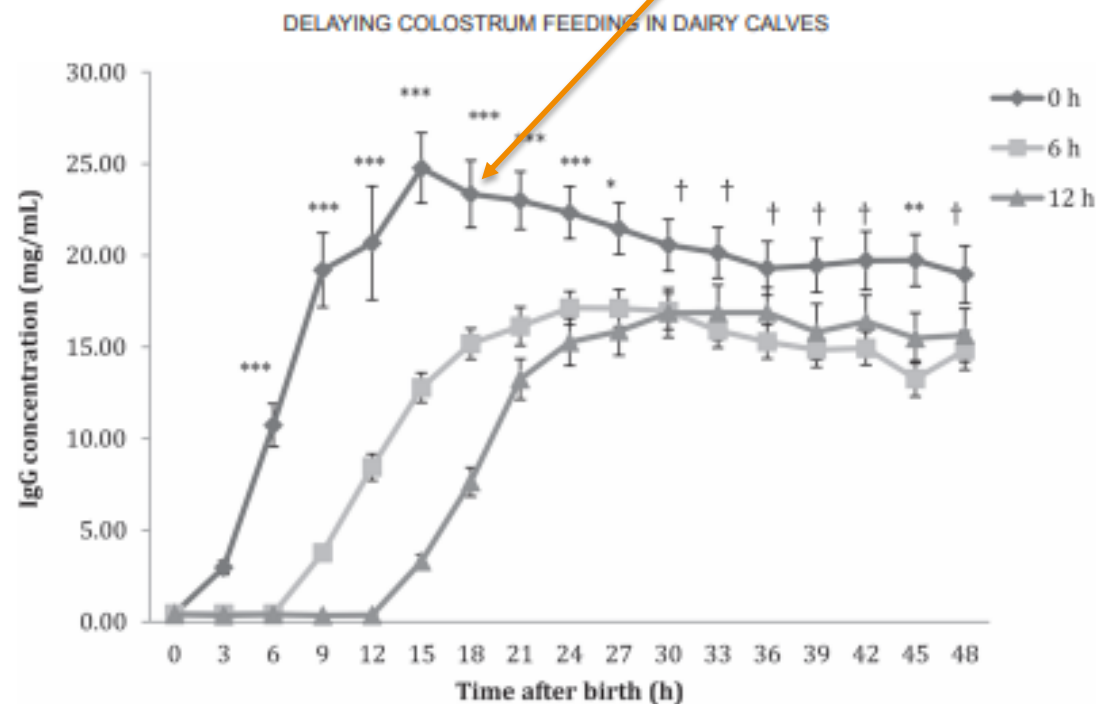
1. Tid

2. Kvalitet

3. Volym

4. Hygien

Utfodring direkt efter födseln ger tidigt och effektivt skydd

Fisher et al. 2018

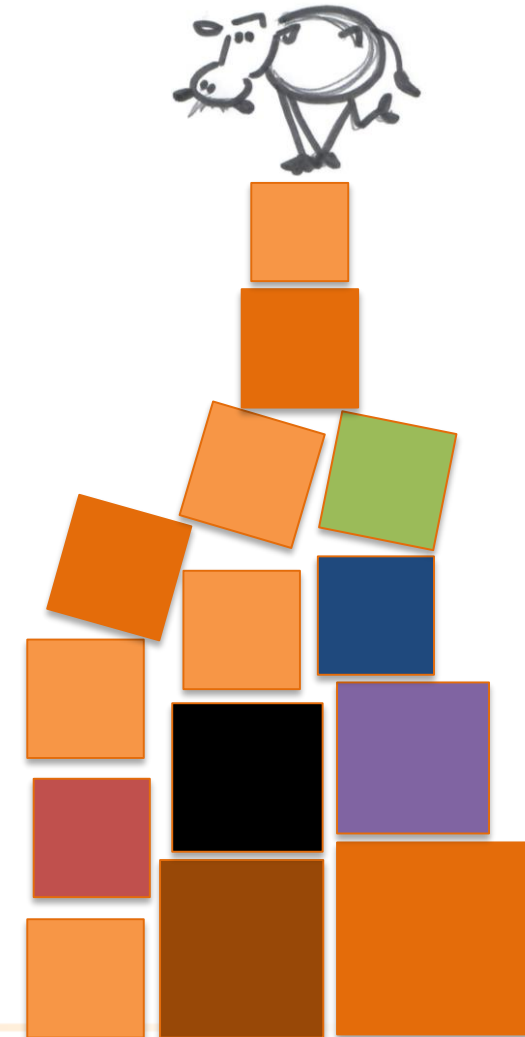
Torrt, rent och dragfritt

- Så torrt att du kan sätta dig ner utan att bli blöt
- Ren miljö
 - Ren kalvningsyta
 - Rena kor vid kalvning och under digivning
 - Kalvgömma
 - Årlig rengöring
 - Tomtid
- Dragfritt
 - Luftrörelse 0,2-0,5 m/s
- Bra luft
 - Ammoniak 0 ppm, Koldioxid 380 ppm, Organiskt damm 0 mg/m³, Relativ luftfuktighet: 60-75%

Stressfritt

- Utrymme- alltid extra plats
- Högdräktighet
- Kalvning, kalvar i grupp
- Band ko-kalv
- Kalvgömma
- Gruppstorlek & trängsel
- Omgruppering
- Fodertillgänglighet
- Mineralfoder tillgänglighet
- Foderbyten
- Tillväxthastighet
- Betessläppning
- Transport
- Sjukdom
- Värme och kyla....
- Avvänjning- gradvis 7-14 månaders ålder, ofta abrupt

Minimera smittor

 Minimera smittor

 Torrt rent

 Samma ålder på kalvarna

 Undvik omgrupperingar

 Köp inte in djur

- Karantän och rätt tid på året om ni måste från så få besättningar som möjligt

Inte raketforskning

- Många samverkande faktorer
- Sunt förnuft och hårt arbete
- Torrt, rent, dragfritt
- Övervakning
- Hjälps insatt i rätt tid
- Smittskyddsa besättningen

